

Kauniaisten varhaiskasvatuksen suunnitelma turvallisen vuorovaikutuksen tukemiseksi sekä kiusaamisen ehkäisyksi ja kiusaamiseen puuttumiseksi

Myönteisen vuorovaikutuksen tukeminen ja kiusaamisen ehkäisy

Tuemme myönteistä vuorovaikutusta monin tavoin:

- aikuisen asenne ja toimintamallit
 - aikuisen aktiivinen läsnäolo
 - yhteyden lujittaminen jokaisen lapsen kanssa, lämmin ja välittävä suhtautuminen
 - arvostava asenne lapsia ja työtovereita kohtaan, myönteisen palautteen antaminen, hyväksynnän välittäminen
 - onnistumisen kokemusten mahdollistaminen kaikille lapsille, salliva suhtautuminen epäonnistumisiin
- pehmeä lasku
- suunnitelmallinen pienryhmätoiminta, lasten ryhmäytymisen ja me-hengen tukeminen
 - leikkitaulut, erilaiset pelit ja leikit ryhmäytymiseen, tutustumisleikit
- lasten tukeminen sosiaalisissa taidoissa ja tunnetaidoissa arjen tilanteissa ja esim. satujen avulla, Askeleittain/Stegvis, Start, Kompisböcker tai muut vastaavat-ohjelma tukena
- vuorovaikutusleikkiryhmät
- vuorovaikutustaitojen harjoittaminen
- selkeä arjen rakenne: turvalliset rutiinit ja suunnitellut siirtymävaiheet

Kiusaamisen ehkäisyssä on lisäksi keskeistä:

- lasten osallisuuden kokemuksen vahvistaminen
- koko henkilökunnan asenne: kiusaamisen mahdollisuus ja merkitys tiedostettu; tilannetaju
- lapsiryhmän havainnointi ja tarvittava tuki rakentaviin toimintatapoihin
- rajojen selkeys, lasten tietoisuus siitä mikä on sallittua
- kielteisen vuorovaikutuksen ohjaaminen rakentavammille urille jo ennen kuin siitä muodostuu kiusaamista
- erilaisuuden hyväksymiseen totuttaminen sensitiivisen aikuisen avulla, joka tunnistaa omat ennako-ajatuksensa ja työstää niitä
- lapsen äänen esiin nostaminen arjen tilanteissa: ajan tasalla pysyminen siitä, miten lapset kokevat erilaiset tilanteet, esim. seuraavien asioiden tarkastelu lapsen kanssa
 - Missä leikit mieluiten?
 - Onko paikkoja, joissa et leiki koskaan?
 - Onko paikkoja, joissa haluaisit leikkiä mutta joita et ole vielä kokeillut?
 - Millaisia leikkejä leikit eniten?
 - Onko jokin leikki, jota haluaisit kokeilla?
 - Kenen tai keiden kanssa leikit eniten?
 - Onko joku, jonka kanssa et koskaan leiki?

- Kuka on paras kaverisi?
- Kumpi teistä määrää eniten?
- Mitä teet, jos joku käskee sinua tekemään sellaista, jota et halua tehdä?
- Mitä teet, jos haluaisit määrätä leikissä, mutta et saa?
- Mitä teet, jos haluaisit leikkiä sellaisten lasten kanssa, jotka jo leikkivät keskenään?
- Mitä teet, jos leikit jonkun kaverisi kanssa, ja joku muu haluaa tulla mukaan leikkiin?
- Aina ei voi olla samaa mieltä kavereiden kanssa. Mitä teet, jos leikit jonkun kanssa, ja olette eri mieltä, miten pitäisi leikkiä?
- Mitä teet, jos joku on mielestäsi tuhma sinulle? Entä jos joku häiritsee tai ärsyttää sinua, ottaa sinulta pois tavaroita tai tekee leikissä väärin?
- Mitä haluaisit aikuisten tekevän, kun lapset riitelevät keskenään?
- Jos olet surullinen, auttaako joku kavereistasi yleensä sinua?
- Autatko itse muita lapsia? Millaisessa tilanteessa?
- Millainen on mielestäsi hyvä leikkikaveri?
- Mitä teet mieluiten esikoulussa/päiväkodissa? Mitä kaipaavat, kun olet ollut muutaman päivän kotona?

Näkemykset kiusaamisesta

Kiusaaminen on sitä, että lapsi joutuu toistuvasti yhden tai useamman lapsen kielteisten tekojen kohteeksi. Yksittäiset teot eivät ole kiusaamista, mutta voivat johtaa siihen, että lapsi tuntee itsensä uhatuksi.

Kiusaamisella tarkoitetaan syrjintää tai epäoikeudenmukaista kohtelua, jota vastaan kiusattu kokee olevansa puolustuskyvytön. Kiusaamisen määrittelyssä on tärkeää huomioida lapsen oma kokemus kiusaamisesta. Varhaiskasvatuksessa ja jokainen aikuinen suhtautuu kiusaamiseen aina vakavasti.

Kiusaamiseen puuttumisen keinot

Pyrimme ensisijaisesti luomaan puitteet, joissa kiusaaminen saadaan minimoitua. Puutumme nopeasti kielteiseen vuorovaikutukseen ja tuemme rakentavien toimintamallien käyttämiseen.

Jos havaitsemme kiusaamista, puutumme siihen nopeasti. Kiusaamistilanne selvitetään ensin kiusatun lapsen kanssa, ja aikuinen tutkii asiaa empaattisella otteella. Tilanne käsitellään myös muiden asianosaisten ja heidän huoltajiensa kanssa. Yksittäisiä ristiriitatilanteita systemaattisemmasta kiusaamisesta kerromme tarvittaessa päiväkodin johtajalle ja erityisopettajalle.

Lähteet

Kirves, L. ja Stoor-Grenner, M. (2011) Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksessa. Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman laatiminen. Helsinki: Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Folkhälsan. Kiusaavatko pienetkin lapset? –seminaari (2010) Seminaarin 14.4. aineisto MLL:n nettisivuilla.